

Ισοπέδωση των Πανελληνίων Εισαγωγικών Εξετάσεων

της Μ.Α. Μιμικού*

Εισάγονται, με βάση τις επιδόσεις τους στις Πανελλήνιες Εξετάσεις, σε μια Σχολή, αλλά δίχως καν να φοιτήσουν σ' αυτή, χάρη στο νομοθετημένο σύστημα των μετεγγραφών στη χώρα μας, επιλέγουν οποιαδήποτε (ομοταγή) περιζήτητη Σχολή της αρεσκείας τους, για την οποία χρειάζονται πολύ υψηλότερα μόρια εισαγωγής. Πρόκειται για μια (αρνητική) ελληνική πρωτοτυπία και μια σημαντική αιτία υποβάθμισης των σπουδών.

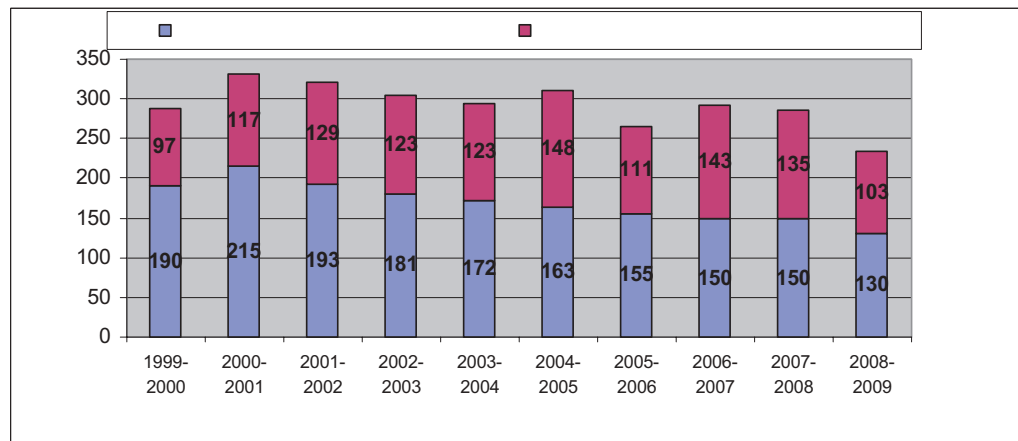
Οι κατηγορίες όσων έχουν δικαίωμα στο σύστημα μετεγγρα-

φιζητούν τη μετεγγραφή, θα ήταν να τους δοθεί η σχετική οικονομική στήριξη για να μένουν στα ΑΕΙ στα οποία εισήχθησαν και όχι να τα εγκαταλείπουν, ερμηνώντάς τα, και να σωρεύονται στα κεντρικά ΑΕΙ, μερικές Σχολές των οποίων αδυνατούν να λειτουργήσουν λόγω υπεράριθμων φοιτητών.

Ως παράδειγμα θα φέρω τη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ, την οποία γνωρίζω πολύ καλά λόγω και της ιδιότητάς μου ως Προέδρου της Σχολής (2006-2009). Αντίστοιχο πρόβλημα έχουν, εξ όσων γνωρίζω, και άλλες

γομένων φοιτητών. Αντίστροφα, μειώνεται συνεχώς ο αριθμός των εισαγομένων με τις Πανελλήνιες Εξετάσεις. Το ακόλουθο διάγραμμα καταγράφει τον αριθμό των εισαγομένων φοιτητών ανά κατηγορία την τελευταία δεκαετία:

Από τις ανωτέρω κατηγορίες, κατά πολύ πολυπληθέστερη είναι αυτή των μετεγγραφών εσωτερικού τέκνων πολύτεκνων - πολυμελών οικογενειών, η οποία δεν έχει καθόλου πλαφόν, η δε συμμετοχή της κυμαίνεται στο (υπερβολικό) ποσοστό της τάξεως του 50% - 60% των εισαγομένων με Πανελ-

φών είναι κυρίως οι πολύτεκνοι (πάνω από 4 παιδιά), ενώ σχετικά πρόσφατα προστέθηκαν στην κατηγορία αυτή και οι πολυμελείς οικογένειες (3 παιδιά), που είναι και η πολυπληθέστερη κατηγορία. Η νομοθέτηση των μετεγγραφών έγινε σταδιακά και διαχρονικά από τις εκάστοτε κυβερνήσεις, συνήθως σε προεκλογικές περιόδους, επενδυόμενη, όμως, με έναν μανδύα κοινωνικής πολιτικής, η οποία είναι ψευδεπίγραφη.

Τα περιφερειακά πανεπιστήμια έγιναν για να αναζωογονηθεί η περιφέρεια (Θράκη, Κρήτη, νησιά κλπ.) και μια σωστή κοινωνική πολιτική για τους φοιτητές που σήμερα

Σχολές του ΕΜΠ, π.χ. Αρχιτέκτονες, Μηχανολόγοι, Ηλεκτρολόγοι κλπ. Η ΣΠΜ είναι μια από τις περιζήτητες Σχολές. Στις εισαγωγικές εξετάσεις 2009 με τα 19.356 μόρια του τελευταίου εισαχθέντος, ήρθε πρώτη ανάμεσα σε όλες τις Πολυτεχνικές Σχολές και Τμήματα πανελληνίως.

Μελέτη μας που έγινε για τα 10 τελευταία έτη, έδειξε ότι ο αριθμός των φοιτητών που εγγράφονται στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ, πέραν των εισαγομένων με το σύστημα των Πανελληνίων Εξετάσεων, είναι υπερβολικά μεγάλος και κυμαίνεται σε ποσοστά 70-97% του αριθμού των κανονικών εισα-

γήνιες Εξετάσεις.

Ο υπερβολικά μεγάλος αριθμός των μετεγγραφόμενων φοιτητών έχει τα εξής δυσμενή αποτελέσματα:

(1) Αλλοιώνεται και υποβαθμίζεται ο χαρακτήρας των σπουδών στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ, αφενός λόγω δυσχερειών στην εκπαίδευση ενός τόσο μεγάλου αριθμού φοιτητών (σχεδόν διπλάσιου των κανονικών εισαγομένων) και αφετέρου λόγω διαφορών μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών εισαγομένων. Η αναλογία διδασκόντων - διδασκομένων μειώνεται σημαντικά, οι υποδομές δεν αντέχουν, οι φοιτητές σωρεύ-

* Καθηγήτρια ΕΜΠ

**Η αναλογία
προέλευσης
των πρωτοετών
φοιτητών
της Σχολής
Πολιτικών
Μηχανικών
κατά την τελευταία
τριετία**

Κατηγορία		Αριθμός εισαγόμενων φοιτητών		
		Ακαδ. έτος 2006-07	Ακαδ. έτος 2007-08	Ακαδ. έτος 2008-09
A.	Πανελλήνιες εξετάσεις	150	150	130
B.	Ειδικές Κατηγορίες (Α. 151/17104/Β6/2006 και Ν. 2725/1999) όπως: ομογενείς εξωτερικού, Κύπριοι, αλλογενείς, μουσουλμανική μειονότητα, ασθενείς, διακριθέντες σε Επιστ. Ολυμπιάδες, διακριθέντες αθλητές.	35	40	21
Γ.	Μετεγγραφές εσωτερικού (Ν. 3282/2004): ορφανοί, ασθενείς, ασθενείς γονείς και οικονομικοί λόγοι.	10	11	6
	Μετεγγραφές εσωτερικού (Ν. 3282/2004): τέκνα πολυτέκνων - πολυμελών οικογενειών	81	67	73
Δ.	Κατατάξεις πτυχιούχων ΑΕΙ - ΤΕΙ (Ν. 3404/2005), ΣΤΕΑΜΧ και κάτοχοι πτυχίου Bachelor	17	17	3
Σύνολο (B+Γ+Δ) =		143	135	103
Σύνολο (B+Γ+Δ) ως ποσοστό επί του Α =		97%	91%	79%
Σύνολο Α+B+Γ+Δ =		293	285	233

ονται σε σημείο που η εκπαιδευτική αποτελεσματικότητά μας να υστερεί διεθνώς σημαντικά (οι φοιτητές μας σήμερα ξεπερνούν τους 2.000, ενώ έπρεπε να μην είναι πάνω από 800, το μέγιστο).

(2) Μειώνεται σημαντικά ο αριθμός των φοιτητών στις Σχολές Πολιτικών Μηχανικών των περιφερειακών πανεπιστημίων, καθώς το μέγιστο ποσοστό των μετεγγραφόμενων φοιτητών προέρχεται από αυτές, με αποτέλεσμα να καταργείται στην πράξη η επιδιωκόμενη αποκέντρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

(3) Η τόσο σημαντική αύξηση του αριθμού των φοιτητών στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ, μέσω ειδικών κατηγοριών εισαγωγής, είναι κοινωνικά άδικη, αφού οδηγεί στη συνεχή μείωση

του αριθμού των εισακτέων μέσω των Πανελληνίων Εξετάσεων, προκειμένου να «δημιουργηθούν θέσεις» για τους εισαγομένους των ειδικών κατηγοριών. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των εισαγομένων μέσω

**Να τεθεί μέγιστο όριο
στον αριθμό
των φοιτητών
που μετεγγράφονται**

Πανελληνίων Εξετάσεων στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ μειώθηκε από 190 το έτος 1999-00 σε 130 το έτος 2008-09, ενώ ο συνολικός αριθμός των φοιτητών παρέμεινε πρακτικά αμετάβλητος, λόγω της αύξησης του αριθμού των μετεγγραφομέ-

νων (κυρίως της κατηγορίας τέκνων πολύτεκνων - πολυμελών οικογενειών).

(4) Ισοπεδώνεται το περιβάλλον και πολυδάπανο «αδιάβλητο» σύστημα των Πανελληνίων Εισαγωγικών Εξετάσεων σε βάρος των αριστούχων.

Για την αντιμετώπιση αυτών των δυσμενών συνεπειών προτείνουμε:

(1) Η πολιτεία θα πρέπει να ενισχύσει σημαντικά τη φοιτητική μέριμνα και τις εν γένει κοινωνικές παροχές στους φοιτητές των ειδικών κατηγοριών (πολύτεκνοι κλπ.) έτσι ώστε να μπορούν να παραμείνουν στα πανεπιστήμια εισαγωγής τους και να σταματήσει κάθε δυνατότητα μετεγγραφής τους.

(2) Αν αυτό δεν μπορεί να γίνει άμεσα (μετά από τόσα χρόνια πα-

ραχωρήσεων), να τεθεί τώρα ένα μέγιστο όριο στο συνολικό αριθμό των φοιτητών που μετεγγράφονται, π.χ. της τάξεως του 10% επί του αριθμού των εισακτέων μέσω Πανελληνίων Εξετάσεων. Η επιλογή μεταξύ των υποψηφίων να γίνεται με αναλογική κατανομή του ορίου στις διάφορες κατηγορίες και επιλογή μεταξύ των υποψηφίων κάθε κατηγορίας με βάση την επίδοση στις Πανελλήνιες Εξετάσεις. Μικρότερο πλάφον πρέπει να μπει και στις άλλες ειδικές κατηγορίες εισερχομένων. Σταδιακά φυσικά θα πρέπει να τείνουμε στην πλήρη κατάργηση του αντι-ακαδημαϊκού αυτού μέτρου.

Το θέμα είναι ιδιαίτερα σοβαρό και αυτονόητο είναι πως θα πρέπει να απασχολήσει το ταχύτερο δυνατόν τη νέα ηγεσία του ΥΠΕΠΘ.

Το μέγεθος της πρόσφατης πυρκαγιάς στη βορειοδυτική Αττική, σε συνέχεια της απώλειας της Πάρνηθας το 2007, αναδεικνύει την κρισιμότητα του περιβαλλοντικού προβλήματος στην Αττική στο σύνολό της. Τα ευρύτερα, δε, δεδομένα της περιβαλλοντικής κρίσης και της κλιματικής αλλαγής εντείνουν τη σημασία του ζητήματος αυτού.

Σε αυτό το πλαίσιο, το Σχέδιο

ζητείται το γεγονός ότι αυτό το Σχέδιο με τους προγραμματιζόμενους (και εξαγγελθέντες μία εβδομάδα μετά τις πυρκαγιές) νέους αυτοκινητόδρομους της Αττικής, δημιουργεί, εκ των πραγμάτων, ευνοϊκούς όρους για την ανοικοδόμηση των καμένων περιοχών, με τους μηχανισμούς άλωσης των δασικών εκτάσεων που γίνονται δυνατοί στα κενά της δαιδαλώδους σημερινής νομοθεσίας, ενώ ευνοεί τη διάχυση της

λεύθερων πολιτικών ανεξέλεγκτης μεγέθυνσης των πόλεων, σε πολλές περιοχές σήμερα καινοτομούν και αναζητούν άξονες πολιτικής, που να συνδυάζουν την προστασία του περιβάλλοντος με την κοινωνική συνοχή και την οικονομική βιωσιμότητα.

Να υπενθυμίσουμε ότι και η φτωχή σε ζητήματα ρύθμισης του χώρου ελληνική εμπειρία, δεν είναι αμέτοχη τέτοιου προβληματισμού: Το πρώτο και μόνο Ρυθμι-

βέρνηση. Πιο κάτω συνοψίζουμε ορισμένα σημεία που θεωρούμε αναγκαίο να καθοδηγήσουν τους βασικούς στόχους αυτού του «άλλου» Ρυθμιστικού. Η έμφαση δίδεται σε ορισμένα ζητήματα περιβάλλοντος, σε συνάρτηση με την οικονομία/παραγωγή, ενώ για μια σειρά άλλων ζητημάτων, αλλά και για την τεκμηρίωση των θέσεων που παρουσιάζουν εδώ, παραπέμπουμε στο υλικό της σχετικής ημερίδας και στις παράλληλες

Πράσινο και αδόμητοι χώροι της Αττικής απειλούνται από τις πυρκαγιές, τους μεγάλους οδικούς άξονες και το real estate.

Ζητείται ένα «άλλο» Ρυθμιστικό Σχέδιο, με προτεραιότητα το Περιβάλλον*

Νόμου για το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αττικής, που δόθηκε στη δημοσιότητα από την κυβέρνηση τον περασμένο Απρίλιο και ήταν σε διαβούλευση έως τις 15/9/2009, είναι αδύνατο να προχωρήσει ως έχει. Οφείλει να αναθεωρηθεί. Ήδη, άλλωστε, στη συνειδητοποιημένη κοινωνία των πολιτών, συ-

οικοδομής και ιδιαίτερα της οργανωμένης εμπορικής παραγωγής.

Η προκήρυξη των εκλογών άλλαξε και τυπικά το τοπίο. Η συγκυρία επέβαλε στα πολιτικά κόμματα να εντάξουν στην πολιτική τους ατζέντα τα κρίσιμα περιβαλλοντικά θέματα της Αττικής, μαζί με μια ευρύτερη συζήτηση για το μέλλον της Αθήνας - μητρόπολης, που μεγεθύνεται ανεξέλεγκτα, τόσο γεωγραφικά, όσο και πληθυσμιακά. Οι πολίτες - κάτοικοι της Αττικής το απαιτούν.

Ως διακύβευμα των εκλογών σωστά προτάχθηκε η οικονομία. Πρέπει, όμως, να εκφραστεί ρητά στην πολιτική συζήτηση ότι η οικονομία είναι άρρηκτα δεμένη με την πόλη και το περιβάλλον και ότι το μεγάλο διακύβευμα σήμερα είναι η βιωσιμότητα της πόλης και του περιβάλλοντος. Και αυτό, όχι μόνο για λόγους ποιότητας ζωής, αλλά και για τη βιωσιμότητα της ίδιας της οικονομίας. Άλλωστε, με συνειδητοποιημένη την κρισιμότητα του περιβαλλοντικού ζητήματος και εξατίας των νεοφιλε-

στικό Σχέδιο της Αθήνας του 1985, εισήγαγε στο πλαίσιο των τότε στόχων του μια μεγάλη τομή στις κατεστημένες διαδικασίες, με ρυθμίσεις που είχαν ως επίκεντρο την προστασία του περιβάλλοντος: οριοθέτηση/προστασία ορεινών όγκων, κατάργηση, καταρχήν, και επανέλεγχος όλων των συνεταιρισμών, προστασία της γεωργικής γης. Είναι, βέβαια, γνωστό ότι ουσιαστικά οι ρυθμίσεις αυτές ακυρώθηκαν στην πράξη, κυρίως από έργα που προώθησε το ίδιο το κράτος, ερήμην του Ρυθμιστικού Σχεδίου. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι οι αποφάσεις για ζητήματα αστικής ανάπτυξης συστηματικά παραπέμπονται στο ΣτΕ!

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο κρίσης του περιβάλλοντος, αλλά και του συστήματος σχεδιασμού είναι εντελώς αναγκαία και επείγουσα η σύνταξη ενός Νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου. Αυτό, όμως, πρέπει να διαφέρει ουσιαστικά σε στόχους και προτεραιότητες από το Σχέδιο Νόμου που έχει συνταχθεί από την προηγούμενη κυ-

προσεγγίσεις επιστημονικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

• Να δοθεί απόλυτη προτεραιότητα στη διατήρηση και προστασία όλων των μεγάλων και μικρών, φυσικών και αδόμητων χώρων της Αττικής, δημόσιων ή ιδιωτικών: ορεινοί όγκοι, δάση, ρέματα, γεωργική γη, στρατόπεδα, κενές ιδιοκτησίες οργανισμών, πάρκα, πλατείες κ.ο.κ. Οι χώροι αυτοί, σε συνδυασμό, αποτελούν κρίσιμη συνιστώσα για την άμβλυση των σημερινών μεγάλων περιβαλλοντικών απειλών, όπως αύξηση θερμοκρασίας και ρύπων, πλημμύρες και κατολισθήσεις. Συγχρόνως, όμως, αποτελούν και αναγκαία συνθήκη για μακροχρόνια αξιοποίηση και οικονομική - κοινωνική ανάπτυξη του χώρου της πρωτεύουσας.

Όλοι οι αδόμητοι χώροι πρέπει επειγόντως να οριοθετηθούν και να αναζητηθούν στην υφιστάμενη νομοθεσία, όπου υπάρχουν, εν υπνώσει, τα μέσα ελέγχου της διαχείρισής και διατήρησής τους, αλλά και της αύξησής τους με α-

** Συντάχθηκε από την ομάδα του Εργαστηρίου Αστικού Περιβάλλοντος του ΕΜΠ, σε συνέχεια ημερίδας που οργάνωσε τον περασμένο Ιούνιο, στο πλαίσιο της διαβούλευσης για το Ρ.Σ. Αττικής. Αποτελείται από τους Φ. Βαταβάλη, Θ. Βλαστό, Κ. Γεράρδη, Ν. Γεωργακόπουλο, Μ. Ζήφου, Μ. Κаланτζοπούλου, Ρ. Κλαμπατσέα, Π. Κουτρολύκου, Μ. Μαντουβάλου, Μ. Μαυρίδου, Ν. Μπελαβίλα, Θ. Παγώνη, Γ. Πατρίκιο, Ι. Πολύζο, Π. Σαμαρίνη, Γ. Σαρηγιάννη και Ε. Χατζηκωνσταντίνου.*

Όλο το υλικό βρίσκεται στο www.arch.ntua.gr/envlab

νάκτηση υπέρ του πράσινου χώρων που έχασαν την προηγούμενη λειτουργία τους. Κρίσιμη, φυσικά, σημασία έχει η διαχείριση, ανασυγκρότηση και διατήρηση των δασών, δασικών εκτάσεων και παράκτιων ζωνών και η προστασία και αναδάσωση των καμένων πε-

φή της κατασκευαστικής δραστηριότητας σε έργα αναπλάσεως του υφιστάμενου ιστού, επισκευών κτιρίων με βιοκλιματική διάσταση, διατήρηση/αναβάθμιση των αδόμητων χώρων κ.ο.κ. και προς την κατασκευή άλλων υποδομών, αντί της σημερινής ώθη-

νάπτυξη των μεγάλων εμπορικών και ψυχαγωγικών συγκροτημάτων, που συστηματικά χωροθετούνται πάνω στους μεγάλους οδικούς άξονες. Για το κέντρο της Αθήνας, έχει ιδιαίτερη σημασία η χωροθέτηση της Δημόσιας Διοίκησης που έχει κατά την τελευταία

Αττική. Σύμφωνα με όλες τις αναλύσεις και την καθημερινή εμπειρία, η έως τώρα πολιτική των αυτοκινητοδρόμων οδηγείται σε αδιέξοδο, ενώ συντηρεί το αδιανόητο για άλλες ευρωπαϊκές πόλεις 60% των μετακινήσεων να πραγματοποιείται με ΙΧ. Οι επαγγελματίες αρχές της βιώσιμης κινητικότητας και τα αποσπασματικά –και ποσοτικά αμελητέα– έργα ποδηλατοδρόμων και πεζοδρόμων, συστηματικά, υπονομεύονται από την πολιτική για τους αυτοκινητοδρόμους και τα ΙΧ. Η αποφασιστική στροφή προς τα μέσα σταθερής τροχιάς, με συνέπεια και όραμα για την αναβάθμι-

ριοχών. Οι μεγάλοι και μικροί φυσικοί και αδόμητοι χώροι πρέπει να αποτελέσουν τη βάση για ανασυγκρότηση της Αθήνας και της Αττικής με «όραμα».

Με το ίδιο σκεπτικό, πρέπει να ελεγχθεί η αστική διάχυση, με κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης, αναθεώρηση όλου του σχετικού δαιδαλώδους πλέγματος νόμων, αυστηρό καθορισμό της δυνατότητας επεκτάσεων και αποτροπή της οικοδόμησης κατά μήκος των οδικών αξόνων. Στόχος είναι μια οργάνωση πολυκεντρική, που θα πρέπει να υποστηριχτεί συστηματικά με μέσα σταθερής τροχιάς.

• Η αποτροπή της διάχυσης και της επέκτασης του αστικού ιστού πρέπει να συντονιστεί με τη στρα-

τή τους προς την κατασκευή αστικών αυτοκινητοδρόμων.

Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να αναπτυχθεί συστηματική πολιτική για τη διατήρηση και ανασυγκρότηση των υφιστάμενων κέντρων και κεντρικών χρήσεων εντός του αστικού ιστού, που απειλούνται από την ανεξέλεγκτη σημερινή α-

περίοδο διαχυθεί, ακολουθώντας τα αποτελέσματα των εργαλαβικών αναθέσεων για την εξασφάλιση κτιριακών εγκαταστάσεων.

• Άρρηκτα δεμένη με τη στρατηγική που σκιαγραφούν τα προηγούμενα σημεία είναι η ανάγκη πλήρους αναθεώρησης της πολιτικής για την κινητικότητα στην

ση της πόλης, της καθημερινότητας, αλλά και της οικονομίας, αποτελεί ένα πολύ ώριμο αίτημα όχι μόνο των καιρών, αλλά και της κοινωνίας των πολιτών. Και δεν πρόκειται για επικίνδυνη καινοτομία: Πολλές ευρωπαϊκές πόλεις και μητροπόλεις δείχνουν το δρόμο με επιτυχία.

Υπόγεια στο συνεχές σύστημα χωρίς προκήπιο

Παρατηρούμε με ανησυχία, σε κάθε τροποποίηση του ΓΟΚ, τις τάσεις συνεχών περιορισμών, βύθισης και συσκότισης των υπογείων στα ελληνικά κτίρια (βλ. Ν. 3212/2003 και Ν. 3775/2009 για τους ημιυπαίθριους και τα υπόγεια). Έχει πλέον καταλήξει κουραστική και ανιαρή αυτή η «πιuστ» κεκτημένη συνήθεια συνεχούς μείωσης των επιτρεπομένων, όπως συμβαίνει με τον Ν. 3775/2009, που, με πρόσχημα την τακτοποίηση της αλλαγής χρήσης των υπαρχόντων υπογείων από αποθήκες σε χώρους κυρίας χρήσης, βυθίζει τα νέα υπόγεια ακόμα πιο χαμηλά (στα 0,80 εκατοστά από το περιβάλλον έδαφος, με σχεδόν ολοσχερή κατάργηση ανοιγμάτων), αδιαφορώντας ακόμα και για θέματα πυρασφάλειας (να μπορεί να φτάσει η μάσκα του πυροσβέστη), καθώς επίσης και της ασφαλούς αποχέτευσης.

Η αλλαγή αυτή γίνεται, φυσικά, (όπως πάντα) δήθεν στο όνομα της προστασίας του περιβάλλοντος, της

μυστηριώδους αντίληψης για ανάγκη μείωσης του Σ.Δ. και της βελτίωσης(;) των συνθηκών ζωής του ανθρώπου, η οποία απορρέει από αυτή τη μείωση.

Διαβλέποντας τις καταστροφικές συνέπειες αυτής της κεκτημένης τάσης, η οποία, για άγνωστους σε εμένα λόγους, προτείνει και θεσμοθετεί συνεχή μείωση των πάντων (Σ.Δ., κάλυψη, ημιυπαίθριοι, υπόγεια, ύψη κτιρίων κλπ.) και πριν χαθεί ένα ακόμα σημαντικό κτιριοδομικό στοιχείο της αρχιτεκτονικής, της πολεοδομίας, της ασφάλειας, της υγιεινής, της λειτουργικότητας και του βιοκλιματικού σχεδιασμού, στο βωμό μιας υστερικής και, κατά τη γνώμη μου, απόλυτα ανειπιστημονικής και απλοϊκής προσέγγισης σοβαρών κτιριοδομικών θεμάτων, αποφασίσαμε να διερευνήσουμε, κάπως περισσότερο, το παρεξηγημένο αυτό θέμα των υπογείων.

Ιδιαίτερω, επισημαίνουμε, τις συνεχείς διεθνείς τάσεις επέκτασης, τόσο του κοινόχρηστου χώρου και των δικτύων, όσο και του ιδιωτικού χώ-

ρου, με κύριες χρήσεις, στον υπόγειο χώρο (urbanisme souterrain).

Όταν εμείς στη χώρα μας, για μυστηριώδεις λόγους, υποχρεωνόμαστε να θάβουμε και να κρύβουμε ολοένα και περισσότερο τα υπόγεία μας, σε άλλες χώρες γίνονται σημαντικές προσπάθειες φωτισμού και αερισμού των υπογείων χώρων σε οποιοδήποτε βάθος (π.χ. εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο «Les Halles» στο Παρίσι), με γνώμονα την καλύτερη και ασφαλέστερη διαβίωση και δραστηριοποίηση του ανθρώπου στους χώρους αυτούς, τους οποίους θεωρούν ως λειτουργικούς δομημένους χώρους για την αξιοπρεπή άσκηση ανθρώπινων λειτουργιών και όχι ως απεχθή και ανασφαλή υγρά κατώγια, καταφύγια για τα τρωκτικά.

Θα προσπαθήσουμε εδώ να προτείνουμε μια διαφορετική αρχή σκέψης, μια διαφορετική αντίληψη για τη νομοθετική αντιμετώπιση του θέματος των υπογείων.

Καταρχάς, μετά την ισχύ και εφαρ-

του **Αθ. ΖΟΥΛΙΑ***

μογή του Ν. 3775/2009 (άρθρα 40 και 41) και την τακτοποίηση των υπογείων, των οποίων η οροφή βρίσκεται μέχρι και 1,50 μ. από το περιβάλλον έδαφος, που άλλαξαν ή θα αλλάξουν χρήση, θεωρούμε ότι είναι πλέον αδιανόητη κάθε εμπλοκή της αλλαγής χρήσης τους σε θέματα νομιμότητας, εφόσον η νέα χρήση τους επιτρέπεται στην περιοχή. Επίσης, ανόητη και αντίθετη στις διατάξεις της πυρασφάλειας και υγιεινής, είναι και κάθε απαίτηση παρεμπόδισης του φωτισμού, του αερισμού και της ασφαλούς αποχέτευσης των υπογείων με την οποιαδήποτε υποχρέωση «θαψίματος» τους. Αφού οι χώροι αποκτούν, πλέον, τη δυνατότητα μετατροπής τους σε χώρους κύριας χρήσης, είναι αυτονόητη η δυνατότητά τους (υποχρεωτική βάση του κτιριοδομικού κανονισμού για χώρους κύριας χρήσεως) για πρόσθετο φωτισμό και αερισμό, ▶

* Δρ. αρχιτέκτονας - πολεοδόμος

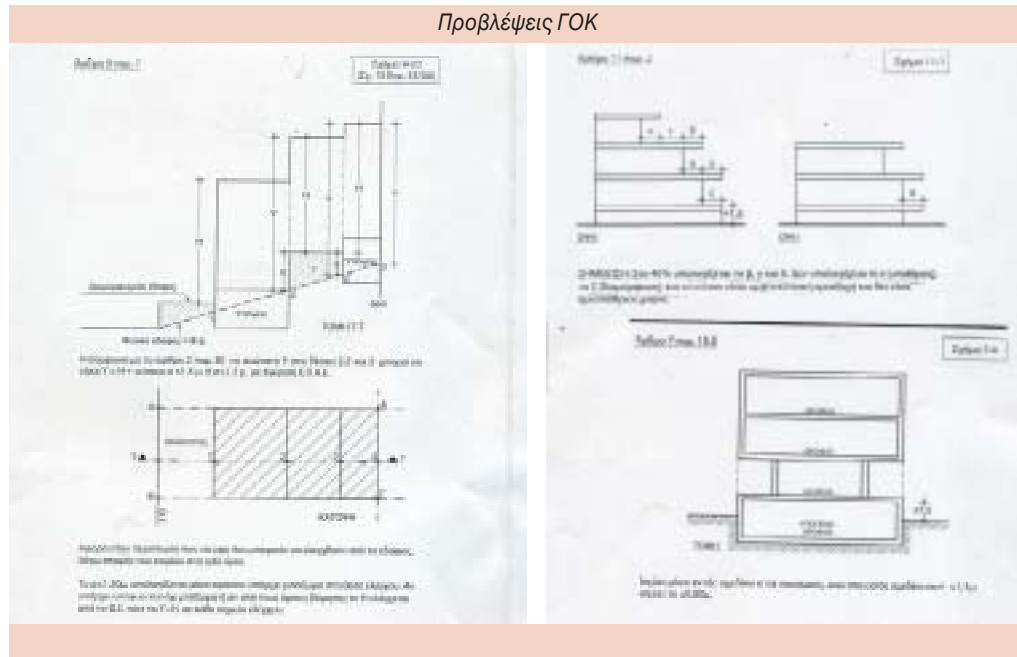
Υπόγεια σε οικόπεδα με προκήπιο

πάντα εντός του επιτρεπόμενου ιδεατού στερεού του κτιρίου.

Ας απαγκιστρωθούμε σταδιακά από ιδεοληψίες για δήθεν επιπτώσεις στο περιβάλλον από δήθεν αυξήσεις Σ.Δ. Είναι προφανές ότι καμία απολύτως επιβάρυνση στο περιβάλλον δεν θα προκαλέσει ένα υπόγειο που βρίσκεται εντός του νομίμου ιδεατού στερεού του όγκου ενός κτιρίου, αν αλλάξει η χρήση του σε χώρο κύριας χρήσης ή αν φωτιστεί και αεριοστεί με κάποιο κτιριοδομικό τρόπο. Αντίθετα, είναι σχεδόν βέβαιο, ότι θα βελτιώσει και θα κάνει πιο άνετες και αξιοπρεπείς τις συνθήκες διαβίωσης των ανθρώπων - χρηστών τους, σύμφωνα και με τους ορισμούς του Συντάγματος. Επίσης, στις περισσότερες περιπτώσεις (μονοκατοικίες, μεζονέτες κλπ.) δεν θα αυξηθούν ούτε καν την «περίφημη» πυκνότητα κατοικησής τους, απλά θα κάνουν πιο άνετες τις συνθήκες διαβίωσης των χρηστών τους. Αλλά και στην περίπτωση πολυκατοικιών ή άλλων πολυώροφων κτιρίων, εφόσον κατασκευαστούν σύμφωνα με όλες τις απαιτήσεις και προδιαγραφές του κτιριοδομικού κανονισμού, ώστε να είναι ασφαλείς και υγιείς για κύριες χρήσεις, πάλι δεν θα προκαλέσουν κάποια ιδιαίτερη επιβάρυνση στο περιβάλλον και τις υποδομές. Αντίθετα, θα δημιουργήσουν σημαντικές οικονομίες κλίμακος και θα αποτρέψουν ή θα περιορίσουν τη συνεχή επέκταση του δομημένου χώρου σε βάρος του φυσικού χώρου.

Τέτοιοι είδους περιορισμοί και δικυκλικές αντιλήψεις εναντίον των υπογείων, σε συνδυασμό και με την τρομοκρατική νομοθεσία για τα αυθαίρετα, ωθούν (ή διευκολύνουν)

χιλιάδες ανθρώπους στην ισόβια απόκρυψη εκατομμυρίων τετραγωνικών μέτρων υπογείων και στην ισόβια αποφυγή πληρωμής των δημοτικών τελών και των αντίστοιχων φόρων, για την επιφάνεια και τη χρήση που κάνουν.

Θεωρούμε ότι στον υπό αναθεώρηση (κατά τη γνώμη μας στον έχοντα ανάγκη ριζικής αλλαγής!) ΓΟΚ, θα πρέπει πλέον να είναι υποχρεωτική η κατασκευή και η φορολόγηση ενός υπόγειου χώρου σε κάθε κτίριο (εντός και εκτός σχεδίου!). Η οροφή του υπογείου θα είναι σε μια στάθμη μέχρι 1,50 μ. από το περιβάλλον διαμορφωμένο έδαφος και θα υπάρχει υποχρεωτική πρόβλεψη φωτισμού και αερισμού με κάποιο κτιριοδομικό «εργαλείο» (πόρτα, παράθυρο, φωταγωγός, cour anglaise, κλπ.). Ο χώρος αυτός θα είναι υποχρεωτικά εντός του επιτρε-

Προβλέψεις ΓΟΚ

που ιδεατού στερεού του κτιρίου, δεν θα μετρά ποτέ σε οποιονδήποτε Σ.Δ., αλλά θα αναφέρεται παντού και θα χρεώνεται κανονικά, με τους αντίστοιχους φόρους, ανάλογα με τη χρήση του και σύμφωνα με τα επιτρεπόμενα στην περιοχή.

Έτσι, βοηθητικοί χώροι (λεβητοστάσια, αντλιοστάσια, μηχανοστάσια, χώροι στάθμευσης κλπ.) θα πληρώνονται με μια τιμή α, ενώ χώροι κύριας χρήσης θα πληρώνονται με την αντίστοιχη τιμή των χώρων αυτών στην περιοχή, που μπορεί να είναι αρκετές φορές πολλαπλάσια του α. Επίσης, υπενθυμίζουμε ότι σε κεντρικές και σε άλλες καθορισμένες περιοχές της πόλης και των προαστίων της, είναι επιθυμητό και αναγκαίο να υποχρεώνονται οι ιδιοκτήτες κάποιων μεγάλων κτιρίων, καθώς και όλες οι υπηρεσίες του Δημοσίου και του Δήμου με ιδιό-

κτητα κτίρια, να κατασκευάζουν και να συντηρούν τουλάχιστον και ένα δεύτερο κοινόχρηστο «μπετόκτιστο» υπόγειο προορισμένο για ειδικές χρήσεις, οι οποίες έχουν σχέση με την ασφάλεια του ανθρώπου (όπως π.χ. καταφύγια πολέμου και κλιματολογικών καταστροφών, εγκαταστάσεις αποθήκευσης εξοπλισμού πυρασφάλειας κλπ.). Επίσης, πρέπει να επισημάνουμε την ολοένα αυξανόμενη αναγκαιότητα υπόγειων χώρων για εγκαταστάσεις βιοκλιματικών εφαρμογών (π.χ. γεωθερμία), μηχανολογικές εγκαταστάσεις ΑΠΕ, τόσο στις περιοχές εντός, όσο και στις περιοχές εκτός των ορίων οικισμών.

Οι φωτογραφίες είναι μια παράθεση για όσα ισχύουν στην Ελλάδα, αλλά και για τις τάσεις που επικρατούν σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες. ■

Υπόγεια στο Λονδίνο Υπόγειο στο Παρίσι

